

Rikspolisstyrelsens allmänna råd om underrättelseskyldighet m.m när utlänning är berövad friheten;

beslutade den 31 augusti 2000.

RPSFS 2000:60

FAP 000-2

Utkom från trycket
den 6 oktober 2000

Rikspolisstyrelsen meddelar följande allmänna råd.

1. Allmänt

Sverige tillträdde år 1975 Wienkonventionen av den 24 april 1963 om konsulära förbindelser. Konventionen innehåller bl.a. regler om skyldighet att underrätta en främmande stats konsulat, om en medborgare i den staten har berövats friheten i Sverige. Genom lagen (1989:152) om underrättelseskyldighet m.m. när utlänningar är berövade friheten har Wienkonventionens bestämmelser om underrättelseskyldighet införlivats i svensk lagstiftning.

Till följd av bilaterala konsularkonventioner med Storbritannien (SÖ 1952:1, prop. 1952:169), Frankrike (SÖ 1957:33, prop. 1955:157), Sovjetunionen (SÖ 1968:6, prop. 1968:28), och Rumänien (SÖ 1975:31, prop. 1968:28) har Sverige åtagit sig en mer omfattande underrättelseskyldighet och besöksrätt än vad som följer av Wienkonventionen. Om åtagandena i respektive konsularkonvention på dessa områden sträcker sig längre än 1-3 §§ i nämnda lag, skall konsularkonventionerna tillämpas i förhållande till de staterna. Detta framgår av övergångsbestämmelserna till lagen.

Det bör noteras att konsularkonventionen mellan Sverige och Sovjetunionen är omförhandlad med följderna att den endast skall tillämpas i förhållande till Ryssland och ryska medborgare.

2. Ansvarig myndighet

Lagen om underrättelseskyldighet m.m. när utlänningar är berövade friheten omfattar alla former av frihetsberövanden som en myndighet har beslutat. Det är den myndighet som ansvarar för verkställigheten av ett sådant beslut som skall fullgöra skyldigheten enligt lagen.

Om polismyndigheten frihetsberövar en utlänning utan att självständigt ansvara för verkställigheten av beslutet, t.ex. när handräckning lämnas enligt 6 kap. 17 § utlänningslagen (1989:529), bör polismyndigheten inte underrätta konsulatet. Polismyndigheten bör dock på begäran underrätta konsulatet även i dessa fall om utlänningen, som ett led i handräckningen, förvaras hos polismyndigheten under så lång tid att underrättelseskyldighet inträtt enligt gällande konventioner.

3. Upplysning till utlänning som frihetsberövats och underrättelse till konsulat

Vid kortvariga frihetsberövanden finns det som regel inte någon anledning att underrätta konsulatet. Så är fallet t.ex. vid omhändertaganden enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer och enligt 13 § eller 14 § polislagen (1984:387). Avgörande för om en underrättelse kan underlåtas bör vara om konsulatet hinner få del av underrättelsen i så god tid att det kan vidta åtgärder innan frihetsberövandet upphör.

En underrättelse bör som huvudregel lämnas bara om den frihetsberövade begär det. Enligt konsularkonventionerna med Sovjetunionen, artikel 39, och Storbritannien, artikel 19, skall dock konsulatet underrättas även om den frihetsberövade inte begär det eller motsätter sig det. Detsamma gäller för rumänska medborgare som är anhållna eller häktade enligt konsularkonventionen med Rumänien, artikel 16.

Beträffande medborgare i Frankrike gäller utöver vad som följer av lagen (1989:152) om underrättelseskyldighet m.m. när utlänningar är frihetsberövade att konsulatet hos verkställande myndighet efter begäran har rätt att få ut uppgifter om franska medborgare som är anhållna eller häktade, om den frihetsberövade inte motsätter sig detta, konsularkonventionen med Frankrike, artikel 26.

En brittisk konsul har en besöksrätt som går längre än vad som framgår av nämnda lag genom att konsuln utan dröjsmål skall tillåtas att bl.a. besöka och tala enskilt med den frihetsberövade, konsularkonventionen med Storbritannien, artikel 19.

Observera vad som sägs i avsnitt 7 och 8 i dessa allmänna råd om asylsökande utlänningar och utlänningar som är misstänkta för brott.

Om en frihetsberövad utlänning motsätter sig att uppgifter om honom eller henne lämnas ut till konsulatet, bör detta dokumenteras.

4. Statslösa personer och medborgare i stater som inte har konsulat i Sverige

När det gäller statslösa personer är det de konsulära företrädarna för det land där den statslöse har sin hemvist som bör underrättas.

Om den frihetsberövades hemland inte har konsulat i Sverige, bör underrättelse lämnas till statens beskickning (ambassad, legation) i Sverige. Har den frihetsberövades hemland ingen representation i Sverige, bör underrättelsen lämnas till Utrikesdepartementet.

5. Formerna för underrättelse

En underrättelse till konsulat eller beskickning bör lämnas per telefon eller telefax. Är detta inte möjligt kan underrättelse ske genom postförsändelse. Det bör då i underrättelsen anges att konsulatet söktes även på annat sätt.

Uppgifter om främmande staters konsulat och beskickningar bör inhämtas från Utrikesdepartementet, protokollet, och efter kontorstid från den som är vakthavande tjänsteman där.

7. Undantag från lagens tillämpningsområde

Den, som är både utländsk och svensk medborgare, bör inte behandlas som utlänning vid tillämpningen av lagen om underrättelseskyldighet m.m. när utlänningar är berövade friheten.

Som framgår av avsnitt 3 skall vissa konsulat underrättas även om den frihetsberövade inte begärt detta. Av allmänna folkrättsliga principer följer dock att konventionerna inte skall tillämpas på en frihetsberövad utlänning som söker eller har sökt asyl i Sverige, om inte han eller hon begär detta.

8. Särskilt om utlänningar som är misstänkta för brott

Från brottsutredningssynpunkt kan det vara motiverat att dröja något med en underrättelse. Enligt förarbetena till lagen (1989:152) om underrättelseskyldighet m.m. när utlänningar är berövade friheten finns ett visst utrymme för detta. Innan ett konsulat underrättas om en utlänning som är frihetsberövad med anledning av brott bör därför samråd ske med förundersökningsledaren.

En begäran om underrättelse från en utländsk medborgare som har gripits och frihetsberövats som misstänkt för brott mot rikets säkerhet bör överlämnas till säkerhetspolisen för handläggning.

9. Dokumentation

Om en frihetsberövad utlänning överförs till häkte, kriminalvårdsanstalt eller annan institution och har polismyndigheten dessförinnan underrättat konsulatet bör dokumentation om underrättelsen lämnas till mottagaren. Om underrättelse inte har skett, bör mottagaren informeras om detta.

Ett exempel på hur en skriftlig underrättelse kan utformas finns i *bilaga 1*.

Dessa allmänna råd träder i kraft den 1 oktober 2000, då Rikspolisstyrelsens allmänna råd, beslutade den 12 november 1990, om underrättelseskyldighet m.m. när utlänning är berövad friheten (FAP 000-2) skall upphöra att gälla.

På Rikspolisstyrelsens vägnar

OLOF EGERSTEDT

Lars Tonneman
(Rättssekretariatet)

Bilaga 1

Polismyndighet Datum Dnr

X-konsulat

Y-gatan

Z-stad

Meddelande enligt lagen (1989:152) om underrättelseskyldighet
m.m. när utlänningar är berövade friheten

Ni underrättas härmed om att medborgaren i X-land A B född den xxxx
sedan den xxxx är anhållen i C-stad. Han önskar kontakt med någon vid
konsulatet.

A B finns hos polisen i C-stad, D-gatan, telefon xx-xx xx xx.

Konsulatet har den xx kl xx, xx xx osv, utan framgång sökts per telefon.

För polismyndigheten

N.N.

Befattning